

PRACOVNÍ LIST 1

Co je to HDP?

Hrubý domácí produkt představuje jeden z nejdůležitějších ekonomických ukazatelů. Český statistický úřad ho definuje jako: celkovou hodnotu výrobků a služeb (statků), které byly za dané období (1 rok) vytvořeny na určitém území (ČR). HDP tedy vyjadřuje výkonnost nebo produktivitu ekonomiky.

Jak se počítá?

Výpočet je možný třemi způsoby a je velmi složitý. V ČR se zabývá vyčíslováním HDP Český statistický úřad. Pro ilustraci se seznámíme s jednou z **metod – s výdajovou**:

- HDP, zjednodušeně řečeno, určíte jako součet výdajů všech lidí, firem a institucí v ČR za jejich nákupy.

Úkol 1: Kolik je HDP?

Znáte tyto údaje: v roce 2008 lidé nakoupili potraviny za 360 mld. korun, oblečení za 80 mld. korun, nemovitosti za 155 mld. korun, auta za 40 mld. korun a další výrobky za 900 mld. korun, firmy investovaly do nových strojů, prodejen, skladů a továren 800 mld. korun, vláda utratila za opravu a výstavbu silnic, škol atd. 770 mld. korun, dovezly se výrobky a služby za 2 320 mld. korun a vyvezly za 2 500 mld. korun.

Úkol 2: Odhadněte, kolik bylo HDP následujících zemí v roce 2008 a jaký byl jeho růst. Spojte správně zemi, absolutní číslo a růst v %:

země	HDP v absolutních číslech	růst/pokles HDP oproti minulému roku
ČR	14 264 mld. USD	9 %
FRANCIE	247 mld. USD	1,1 %
USA	4 216 mld. USD	3,2 %
ČÍNA	2 090 mld. USD	0,4 %

Úkol 3: V tabulce máte údaje o počtu obyvatel výše jmenovaných států. Vypočtete, jak produktivní byl v roce 2008 v každé zemi jeden obyvatel. Jak vypovídají výsledky o vyspělosti státu?

země	počet obyvatel	HDP na hlavu
ČR	10 381 130	
FRANCIE	61 909 200	
USA	303 800 000	
ČÍNA	1 330 000 000	

PRACOVNÍ LIST 2

Rozpočet EU a HDP

O rozpočtu EU se rozhoduje v sedmiletých intervalech. Evropská komise, Rada EU a Evropský parlament se dohodnou, jaké strategické oblasti budou následující léta financovat (nyní je rozpočet jasný na roky 2007-13), a také, kolik kdo bude přispívat nebo dostávat.

Úkol 4: Příjmy do rozpočtu EU

Upravený ukazatel HDP používá Evropská unie, když vybírá příspěvky od členských států do svého rozpočtu. Od každého členského státu vybere totiž za rok okolo 0,75 % jeho upraveného HDP. Jaké země jsou podle vás největšími plátcí a které naopak přispívají do rozpočtu Unie nejméně?

Plátcí nejvyšších příspěvků:

1. _____
2. _____
3. _____

Plátcí nejnižších příspěvků:

1. _____
2. _____
3. _____

Své odhady si ověřte za **domácí úkol** podle Encyklopedie Evropy 2045 (<http://www.evropa2045.cz/hra/napoveda.php>) – v úvodní tabulce u jednotlivých členských států je HDP vypsáno. Zároveň připište, kolik EUR přispívá plátce nejvyšších a nejnižších příspěvků.

Úkol 5: Co se financuje z rozpočtu EU

Ze seznamu vyberte skupiny výdajů, které podle vás EU má, a odhadněte, kolik procent z celkového rozpočtu tvoří.

skupina výdajů	patří do rozpočtu EU? (A/N)	% odhad	% skutečnost	Přímo členským státům podle upraveného HDP? (A/N)	Přímo členským státům podle upraveného HDP? skutečnost
EU jako globální aktér – podpora zemí mimo EU					
Zdravotnictví					
Podpora zemědělství, rybolovu a životního prostředí					
Občanství, svoboda, bezpečnost – mj. boj proti terorismu, organizovanému zločinu, ilegální migraci					
Administrativa – výdaje EK, EP, soudů...					
Sociální politika – podpora v nezaměstnanosti, podpora rodin...					
Udržitelný růst a rozvoj – podpora regionů, podnikání, vzdělávání, kultury...					
Energetika					

Zkontrolujte výsledky a do třetího sloupce vepište správné hodnoty. Některé prostředky se v rámci EU rozdají přímo členským státům – opět podle upraveného HDP a některé jdou přímo „na danou věc“. Např.: Peníze na podporu hnutí proti znásilňování žen v Kongu vydá na základě společného rozhodnutí přímo Evropská komise, kdežto čeští zemědělci dostanou dotace podle toho, kolik má ČR HDP. Na základě podobných úvah doplňte čtvrtý sloupec a zkontrolujte své úsudky.

SPRÁVNÉ VÝSLEDKY A ODPOVĚDI

Úkol 1: 1: 3 285 mld. korun

Úkol 2:

pořadí	země	HDP v absolutních číslech	růst/pokles HDP oproti minulému roku
①	ČR	14 264 mld. USD ③	9 % ④
②	FRANCIE	247 mld. USD ①	1,1 % ③
③	USA	4 216 mld. USD ④	3,2 % ①
④	ČÍNA	2 090 mld. USD ②	0,4 % ②

Úkol 3: Když přepočítáme HDP na jednoho obyvatele (vydělíme HDP počtem obyvatel dané země), dostaneme HDP na hlavu, které se používá při mezinárodním srovnávání vyspělosti ekonomik. Ptáte se k čemu takové přepočítávání? Uveďte si příklad, na základě kterého lze ilustrovat význam takovýchto propočtů: V roce 2001 dosáhla hodnota HDP v USA neuvěřitelných 9 906 927 milionů USD a v Číně 5 505 714 milionů USD, přičemž na jednoho obyvatele dosáhl HDP v Číně 4 329 USD, zatímco v USA 34 888 USD. Znamená to tedy, že je v Číně potřeba na hodnotu, kterou vyprodukuje v USA jeden jediný pracovník, více jak 8 lidí. (zdroj: www.mesec.cz)

Úkol 4: Pozn.: Příjmy od členských států tvoří cca 70 % veškerých příjmů EU. Unie má dále prostředky z cel (cca 15 %) a nakonec z výběru daně z přidané hodnoty (cca 15 %).

Úkol 5:

skupina výdajů	patří do rozpočtu EU? (A/N)	% odhad	% skutečnost	Přímo členským státům podle upraveného HDP? (A/N)	Přímo členským státům podle upraveného HDP? skutečnost
EU jako globální aktér – podpora zemí mimo EU	A		6		N
Zdravotnictví	N				
Podpora zemědělství, rybolovu a životního prostředí	A		43		A
Občanství, svoboda, bezpečnost – mj. boj proti terorismu, organizovanému zločinu, ilegální imigraci	A		1		N
Administrativa – výdaje EK, EP, soudů,...	A		6		N
Sociální politika – podpora v nezaměstnanosti, podpora rodin,...	N				
Udržitelný růst a rozvoj – podpora regionů, podnikání, vzdělávání, kultury,...	A		44		A
Energetika	N				

Úkol 6:

1. BARTER 2. SPOTŘEBA 3. DAŇ 4. STATEK 5. ÚSPORY 6. INVESTICE 7. HOSPODÁŘSTVÍ

TAJENKA: BOHATSTVÍ